

Waarom levensbeëindiging bij psychiatrische patiënten zo gevoelig ligt

09-01-18, 20.45u - Sara Vandekerckhove - Bron: Eigen berichtgeving

Steeds meer psychiaters, psychologen en artsen verzetten zich tegen de manier waarop euthanasie bij psychisch lijden in ons land wordt toegepast (DM 09/01). Vier redenen waarom net dit onderdeel van de euthanasiewet voor zoveel discussie zorgt.

0 SHARES

ADVERTENTIE

Wat bij heel wat artsen gevoelig ligt, is dat het hier om niet-terminale psychiatrische patiënten gaat. Een wettelijke euthanasie kan in zo'n geval, op voorwaarde dat het om een meerderjarige, wilsbekwame patiënt gaat die zelf de vraag stelt en er sprake is van ondraaglijk psychisch lijden en een medisch uitzichtloze situatie.

SHARE

Wat voor de ene arts medisch uitzichtloos is, is dat daarom niet voor de andere

Voor al dat laatste element zorgt voor discussie. Wat voor de ene arts medisch uitzichtloos is, is dat daarom niet voor de andere. Zeker bij psychiatrische aandoeningen is de consensus vaak zoek. Critici vinden dat er net veel te snel tot euthanasie wordt overgegaan en hekelen de gebrekkige geestelijke gezondheidszorg in ons land. "Euthanasie mag geen oplossing zijn voor de gaten in het systeem", klinkt het. Voorstanders daarentegen benadrukken dat enkel die patiënten in aanmerking komen die al jaren tevergeefs elke therapie hebben gevolgd. "Artsen gaan er heus niet mee instemmen als werkelijk alles niet is geprobeerd", vinden zij. "Bovendien is het aantal verzoeken voor euthanasie op basis van mentale en gedragsproblemen erg gering." Het gaat om ongeveer 50 cases per jaar.

Procedure

Bij niet-terminale patiënten moet de behandelende arts niet enkel een tweede arts raadplegen, maar ook een derde. Die derde arts moet een specialist zijn van de aandoening of een psychiater. Wat critici tegen de borst stoot, is dat hun adviezen niet bindend zijn. Een behandelende arts kan, ondanks een negatief advies, toch beslissen om met de euthanasie door te gaan. "Gebeurt zelden tot nooit", benadrukken de voorstanders. "Een arts gaat zo'n beslissing niet nemen, zonder gunstig advies van een collega."

SHARE

Tussen vraag en uitvoering van de euthanasie moet een maand zitten. Veel te weinig, vinden tegenstanders

Tussen vraag en uitvoering van de euthanasie moet een maand zitten. Veel te weinig, vinden tegenstanders, zeker bij complexe psychiatrische aandoeningen. Iemand die om euthanasie vraagt, kan zes maanden later misschien opnieuw zingeving vinden. De voorvechters benadrukken dat een schriftelijk verzoek tot euthanasie er meestal pas komt na een proces van maanden, soms jaren. “Bovendien wordt er in de praktijk vaak veel langer gewacht”, merken ze op.

Controle

Ook de werking van de Federale Controle- en Evaluatiecommissie Euthanasie creëert wrevel. De commissie telt zestien leden met stemrecht en zestien plaatsvervangers, die worden voorgedragen door het parlement. Onder hen ook acht artsen.

Pas ná een euthanasie buigen de leden zich over het dossier om te zien of alle regels zijn gerespecteerd. “Dat zou vooraf moeten gebeuren”, vinden de briefschrijvers. “Zo creëer je een Spaanse inquisitie”, countert professor oncologie Wim Distelmans (VUB). Dat hij, als groot voorvechter van de euthanasiewet, de Nederlandstalige voorzitter is van de Commissie, is eveneens onderwerp van discussie.

SHARE

Pas ná een euthanasie buigen de leden zich over het dossier om te zien of alle regels zijn gerespecteerd. 'Dat zou vooraf moeten gebeuren', vinden de briefschrijvers

De commissie bekijkt de anonieme verslagen die uitvoerende artsen hen bezorgen. Enkel bij twijfel wordt die anonimiteit doorbroken en kunnen de leden alle elementen van het medisch dossier opvragen. Het laatste jaarverslag leert dat in 25 procent van de gevallen om meer uitleg werd gevraagd.

Werd de wet niet gerespecteerd, dan kan de Commissie een zaak doorverwijzen naar het parket. Daarvoor is een tweederdemeerderheid nodig. Sinds de invoering van de euthanasiewet in 2002 is dat één keer gebeurd. Een illustratie, volgens critici, dat de controle onvoldoende is. Het bewijs dat het werkt, vinden de voorstanders.

Transparantie

Zijn er artsen die opmerkelijk vaak euthanasie uitvoeren? In hoeveel gevallen gaf een tweede of derde arts een negatief advies? Welke artsen moesten zich verantwoorden voor de commissie en om welke reden? Het zijn allemaal elementen waar op dit moment geen duidelijkheid over is, tot grote onvrede van de critici.

Ook het gebruik van anonieme verslagen ligt onder vuur, temeer omdat ook dossiers op tafel komen van de artsen die in de commissie zetelen. In zo'n geval onthoudt die arts zich in de discussie. “Maar wie garandeert dat?”, klinkt het bij tegenstanders. “Aangezien het om anonieme verslagen gaat, reken je hier puur op de goodwill van de commissieleden.”

SHARE

De commissie zelf benadrukt in zijn jaarverslag dat die anonimiteit noodzakelijk is om een goed oordeel te vellen

De commissie zelf benadrukt in zijn jaarverslag dat die anonimiteit noodzakelijk is om een goed oordeel te vellen. De leden kunnen zich zo niet laten beïnvloeden door de naam, faam of persoonlijke relatie met een collega die een dossier heeft ingediend.